

ወይዘራት ሥላሴ ረዳ፣ ካብ ማህደር ታሪኽ ብጭልፋ

ርሑሰ በዓል ኢድ ንኹልኹም ኣመንቲ እምነት እስልምና ይኹን እናበልኹ።

ኸቡራት-ኣንብብቲ፡-በዛዕባ ማማ ሥላሴ ረዳ ኣድሂብኩም ገለ ክፅሕፍ ትሓቲኒ ዘሎኹም ግዲሳት ሰባት ከም ዘሎኹም ከቶ ኣይሰሓትክዎን ኣሎኹ።

እሞ ደኣ ኣምላኽ ረዳኤቱ ሂቡኒ፡-ኣብ ሒደት መዓልታት ሓፂር ፅሑፍ ብዛዕባኣን ክጽሕፍ ተስፋ እገብር።

ከም ዝፍለጥ ማማ ሥላሴ ረዳ፡-ኣብ ንኡስ ዕድሜኣን ዝናን ሃበባን ዝተጓናጸፋ ሒደት ደቂ-ኣንስትዮ ምድረ-ሓበሻ ምዃንን ዝፍለጥ ጉዳይ እዩ። ታሪኽ እውን ይምስክሮ እዩ።

ማማ ሰላሴ፡-ኣብ 1948 (ወይ ድማ ኣብ 1955 ዓ/ም/ፈ) ኣብ ወድድር ቍንጅና ተወዳዲረን፡ ቍዳመይቲ ዝወጸ ኣብነታዊ ጓል-ኣንስተይቲ እዩን። ኣብ ትግራይ እውን ተኩነ ኣብ መወዳእታ ዘመነ ኃይለሥላሴ ተወዳዲረን ዕውቲ ኩይነን እዩን። በዛዕባ ወድድር ቍንጅና ትግራይን እስፖርታዊ መዳያቱ፡-ኣድሂቡ ጋዜጠኛ ተስፋይ ኣብ ግቡእ መቃን ጊዜኡ ዝፀሓፎ ፅሑፍ ምንባብ እኹል እዩ እብል።

ከም ኣነ ድማ ንማማ ሥላሴ ረዳ ቀሪብ ክፈልጠን ዕድል ዝገብርኹ፡-ኣብ እንዳ ማማ ኣበባ ኣድሓኖም፡-ሓዘን ወደን(ኣብ ዋሽንግተን ተዘይተጋግዮ ዝሞተ ወደን) ዝተራኹብናሉ ህሞት'ዩ ነይሩ።

ቐድሚኡ ብርሑቕ ብመገዲ ኣዘማደን ኩነ ብኣካላት ቤተሰብን ዝኩኑ ባእታታት ኣብ መጋርያ ወግዕታትን ብማዕደን ተኩነ እፈልጠን ነይረ እዩ።

ምስ መምህር ሙሉ-እወርቅ ኪዳነማርያም ድማ ንዓመታት ከም ሓደ መቐርብይ መጠን፡-ኣብ'ቲይ ብዙሕ ዝሕላገቱ ወግዕታትና ሳሕቲ ክንዝክረን ቐጅል እብለኒ እዩ።

ብፍላይ ድማ ብመገዲ አቶ ገብረመስቀል (አካያዲ ሥራሕ ወጋገን ባንኪ ጨንፈር መቐለ ነበር) ከካ እተን በላሕ ዝኩና አዲና ማማ አበባ አድሓናምን ብዕምቆት ክንፋለጥ፡ ቕድሚ ገለ ዓመታት ባብ አርሕዮሙለይ እዮም።ምሥጋናይ ኸአ እናሻዕ እብፅሓዮም እብል ንእግረ-መገደይ።

እሞ ደአ ማማ ሥላሴ ረዳ፡ድሕሪ ዓመትን ገለ አዋርሕን ኣብ ከተማ ዓድዋ ዘሎዋ መሰሉኒ፡ ንዝተፈላለዩ ሰባት እሓተሰን ምንባሪይ እዝክር እዮ።ሓደ መዓልቲ ግን ንወድ ሓወን ዝኩነ (ጋዜጠኛ ዳኒኤል አስመላሽ) "ዳኒ፡ንማማ ሥላሴ፡ብመገሻ እንተኹድካ ወይ ተተንቀሳቂስካ ሓደራካ ሰላምታ ኣብጽሓለይ ኢኻ።" ብአጽንዖት እብሎ እሞ።

ንሱ ድማ "እዋእ፡ማማ ሰላሴ ደኣ፡ካብ ንዓይ ንዓኻ ትቐርበኻ እኮ!" ብዝበለኒ ብመልሱ ጋን ከይነኒ፡ እምብዛ አርመመኒ።አሰዒቡ ድማ "ኣብ አዲሰ አበባ እኳ እያ ዘላ።አይትራኸቡን ዲኹም።" ንሕቶይ ብሕቶ መለሰለይ።

አነ ኸአ ንእለቱ ቁፅሪ ሰልክን ሃሰው ኢለ ብምርካብ። ንእለቱ ደወልኩለን።ማማ ሥላሴ ብዝደወልኩለን ኸአ አመና ተሓጎሳ።ሰላምታ ድሕሪ ምልውዋዋና።ብአካል መዒአ ክጥይቀን ምኳነይ ድሕሪ ምግላጽ ኸኣ፡መምህር ተወልደ ረዳ ደሃዩን ከም ዝሓቱለንን ሰላምታኦም ከም-ብፅሓሎም ከም ዝተላበወኒ ድማ ኣውሳእኩለን።

ንሰን ድማ ሰላምታይ ከብፅሓለን መልእኽቲ ሃባኒ።

ሥነ ጥበበኛ መምህር ተወልደ ረዳ(ሓደ ካብ አቦታት ዘመናዊ ሙዚቃ ትግርኛን ንክራር ብኤለክትሪክ ክሰርሕ ዝገብሩ ፊተውራሪ ከያኒ ምኳናም ታሪኽም ይምሰክር'ዩ)።መምህር ተወልደ፡ ንሱብ ዘይርሰዑን መስተውዓልን ብምኳናም ንመታዕብይቶምን አድናቅቶምን ከካ ንፈለጥቶም ሰላምታ ከብፅሓሎም፡ኣብ ንራኸበሉ እዋን፡ኣብ ሰልካዊ ወግዕታትና ይነግሩኒ ብምምባሮም ድማ ንማማ ሰላሴ ረዳ ትርክቦም መቐርቦምን ፈተውቶምን፡ብመሰረት 'ሰላምታ ኣብጽሓለይ ኢኻ' ዝተብሃልክዎም ብአካልን ብሰልክን ደዊለ ዮብፅሓሎም'ዩ።

መምህር ተወልደ ረዳ ኣብ ታሪኽ ሙዚቃ ግንዖ ታሪኽ ዘሎዎም ወክፍ ብምኳናም፡ንማማ ሥላሴ ረዳ ድማ ሙዚቃ ቕድሚ 60 ዓመት ምሂሮመን ነይሮም እዮም።

ዝዚ ሓበሬታ እፈልጥ ብምንባሪይ፡ንክልቲኦም ከራኸቦም ዝነበረኒ፡ሃንቃ ምስ ዘሎ ከካታት፡ናብ ኢትዮጵያ ብአካል ክመፁ ተዘይከኣሉ እኳ ብስልኪ ግን ድሕሪ ፍርቂ-ዘመን ክራከቡን ተሃን ናፍቆቶም ከውፅኡን ምክኣሎም ባህታ ፈጠሩለይ እዩ።

ንግደ ሓቂ እዞም ክልተ ቡብሞይኦም ደርማስ ታሪኽ ዝወነን ንሕድሕዶም ዝከባበሩን ህቡባት ሰባት ምርኣይ ዓቢይ ትምህርቲ ይህበካ'ዩ።

አንባቢቲ፡፡በዝኩነ ናብ ፍረ-ነገረይ ክኣቱ እዩ።

እው፡ማማ ሥላስ ረዳ፡ንባዕለን ረዘን ታሪኽ ዘሎውን ንብዙሕ ዝዓይነቱ መሰናክል ሓሊፊን ኣብ ዳራ ዓወት ዝበጽሓ ኣደ እዩ።መሬጼን ቁንጅናን ሃበባ ኣለባብሳ ክዳውንትን ኩነን ታሪኽ ምስርሖን ብዙሕ ሰብ ዝምስክር'ዩ።መምህር ተወልደ ረዳ እኳ ኣደ ኣብነት እዮም።

ንሎሚ ማማ ሥላስ ረዳ፡ኣብ ወይዘሪት ኤርትራን ወይዘሪት ትግራይን ተወዳዲረን ዝተዓወታ በዓልቲ ጋማ ኣደ እዩን።ኣብ ወይዘሪት ኢትዮጵያ እውን ተኩነ ተወዳዲረን፡እንተኩነ ብዝነበረ ትእይንቲ ብብልሸውናን ሕክከኒ ክሓክኻ ዝበሃል ድሑር ሕብረተሰብኣዊ ሕማማት ክሰዓራ ተቀሲበን እዩን።ንሰን ክዕወታ ዘዩማትእ ምንባሩ ገለ ተዓዘብቲ የውሰኡ እዮም።ታሪኽ ተኩነ ኣፍ ኣውዲኣኡ ይሕብረና እዩ።

ማማ ሥላስ ረዳ፡በጉዳይ ወልቃዊ ሞሪነን፡ካብ ዓደን ናብ ኣዲስ ኣበባ ብዝመጸ ተዓፅዮን ኣብ ኣዲስ ኣበባ ይርከባ ኣሎዎ።በዚ ድማ ኣብ ኢደን እኩል ሰነድን መረዳእታን ክረክብ ኣይከኣልናን ኣሎና።

እንተኩነ ጃድሚ ሎሚ ካብ ዝተፈላለዩ ሰባት ዝሰማዕክዎ ምስክራትን ጃድሚ ሎሚ ተራኺብና ዘውግዓኒ ዝነበራን ኣብ ሕዮይ ብኸፊሉ ሰፊሩ ብምህላው፡ቁሩብ ክሕንጥጥ ዝክእል ይመስለኒ።

ኣብ ዝቐፅል ሰፍሕ ዝበለ ገይረ ክፅሕፍ ድማ ተሰፋ እናገብርኹ።

ንሎሚ ግን ብዙሓት ሰባት፡"ብዛዕባ ማማ ሥላስ ረዳ ኣብ ጋብላ ማዕከን ሓበሬታን ማሕበራዊ መራኽቦታትን ኣልሸና ዝኩነ ሓበሬታ ክረክብ ኣይከኣልናን ኣሎና።" እናበልኩም፡ብመገዲ ሰልጥን ብማሕበራዊ መራኽቦታትን ስለ ትውከሱኒ ዘሎኹም።"ዘለካ ተወከፍ፡ኣይትሰከፍ!" ከም ዝበሃል ዘሎኒ ክውከፍ ክብል፡ብሃውሪ ወላ ተኩነ ክሕንጥጥ'ዩ።

ማማ ሥላስ ረዳ፡ኣብ'ዚ ጊዜ እዚ ጓል 85 ዓመት እዩን ኩይነን ዘሎዎ።ሕማም ሸኩራያን ደም ብዝሕን(ፀቕጢ) ተሓዊሰዎ፡ከም ባህታ ልበን ክዛረባን ታሪኽን ከውግዓን ተዘይክኣላ እኳ፡እቲ ንኸእሎ ብህዩት እንከለዎ፡ኣንቲ መንቲ-ፅሕፍቲ (ዓንቀጽ) ተኩነ ስለኣን ክፅሕፍ ሕልናዊ ግዴታ ኣሎኒ'ዩ።

ኣቶ ተኪኣ በዩን (ነፍሲሄር) ኣመሓዳሪ ባንኺ ኤርትራ ነበርን ደራሰን ኣብ መጽሓፎም ማለት ኣብ መፅሓፍ "ካብ ሪቕ ሕፍንቲ" ንማማ ሥላስ ረዳ፡ኣብ ዓዲ ጥልያን ከተማ ሮማ ብዝተራኸቡ ዘጋጠሞምን ዘንገፎምን፡ካብ ቆፎ ዝኸሪ ሕልንኡ በሪቢሩ፡ብዛዕባ ማማ ሰላስ ረዳ ፅሑፉ ምህላዉ ዝፍለጥ'ዩ።

እቶም ነታ መጽሓፍ ዘዩንብኩም ክተንብብዎ ትኸእሉ ኢኹም።ነቶም ነታ መፅሓፍ ብቐለሉ ክትረኽብዎ ዝዘይትኻሉ ኣንባቢቲ ድማ ኣብ ዝቐጽል ክንዲ ዝከኣልኹ ናባኹም ኩብሎ'ዩ።

አቶ ተኪአ በየገደብ አመሪካ አብ መገኛ ኩይኑ ንማማ ሰላስ ረዳ ስልኺ ደዊሉ ብምሕታት ኩነ ነታ መጽሓፍ ታሪኽን ብኸፊሉ (ብጭልፋ) ስለ ተውሰኢ፡ረኺብን ክነብኦ ሓውሲ ለበዋ ሂበውን ምንባሩ፣ቕድሚ 5 ዓመት አብ ዝገብርናዮ ወግዕታት አውጊዐናኒ ምምባረን እዝክር'የ።

በሉ፡ንሎሚ እዙይ ካብ በልኹ፡አብቲይ ዝቐጽል ድማ ብዛዕባ ማማ ሥላስ ረዳን ኣርካን ጋዜጠኛ ኣርኣያ በላይ ዝነበሮም ርክባትን ተዘኸሮታትን፣ብዛዕባ ህቡብ ድምጻዊ ኣስመሮም ወልደትንሳኤ (ማትኣ) ዝነበሮም ፍቕርን ዘሕለፍዎ ህይወትን ኩነ ምስ ኣቡነ ማርቆስ ዘንነፈን ተንንፎም ብምንታይ ከም ዝቐፅዕዎን፣ ምስ ሞታለቃ ግርማ ወልደጊዮርግስ (ፕረዚደንት ኢትዮጵያ ነበር) ከም ሓላፊኣን መጠን፣ንምንታይ ቀጺያመን ነይሮም፣ ወዘተ ከካፍለኩም ሓለት ክብል እየ።

አብራሃም ብርሃነ

ወደሓንኹም!